

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 października 2022 roku znak: 20/GI/09215967-1 Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego, wykonując wyrok sądu, przeliczył rentę rolniczą D. S. z tytułu niezdolności do pracy od dnia 12 czerwca 2018 roku do dnia 31 sierpnia 2022 roku, wskazując że renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy składa się z części składkowej i części uzupełniającej i została wyliczona z uwzględnieniem:

części składkowej - 488,06 zł

wskaźnika wymiaru części składkowej - 0,45

części uzupełniającej - 921,89 zł

wskaźnika wymiaru części uzupełniającej - 0,85

Łącznie renta rolnicza z tytułu niezdolności do pracy wynosi 1409,95 zł

W decyzji wskazano, że część uzupełniająca w kwocie 921,89 zł uległa zawieszeniu z powodu niezaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, a podstawę opodatkowania renty rolniczej z tytułu niezdolności stanowi miesięczna kwota 488,06 zł.

(decyzja – k. 295-296 załączonych akt KRUS)

Decyzją z dnia 27 października 2022 roku znak: (...) -1 Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego załatwiający wniosek z dnia 5 stycznia 2022 roku zawarty w odwołaniu do sądu - przekazany przez sąd wyrokiem z dnia 14 września 2022 roku (sygn. akt VIII U 2203/21) do rozpatrzenia Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego - odmówił D. S. prawa do odsetek na podstawie art. 52 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w zw. z art. 85 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ust 1, ust.1a, ust.2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

W uzasadnieniu wskazano, że wnioskodawca we wnioskach o rentę rolniczą z dnia 7 czerwca 2018 r. i 2 lipca 2019 r. zaznaczył, że nadal prowadzi działalność rolniczą, w związku z czym brak jest podstaw do uznania, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność, że świadczenie nie było wypłacane w pełnej wysokości, a zatem brak jest podstaw do wypłaty odsetek za zwłokę.

(decyzja – k. 297-298 verte załączonych akt KRUS)

D. S. odwołał się od obu decyzji z dnia z dnia 27 października 2022 roku znak: 20/GI/09215967-1 wnosząc o jej zmianę poprzez wypłatę części uzupełniającej świadczenia tj. w wysokości 100 % od 1 września 2022 roku na podstawie orzeczenia o całkowitej niezdolności do pracy z dnia 7 czerwca 2018 r. i 21 sierpnia 2019 r. oraz zaświadczeń lekarskich o niezdolności do pracy wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie.

(odwołanie – k. 3-3 verte)

Złożył także odwołanie od decyzji z dnia z dnia 27 października 2022 roku znak: (...) -1 zarzucając organowi rentowemu naruszenie przepisów:

1. prawa materialnego, a mianowicie - art. 52 ustawy z dnia 20 grudnia 1990r. o ubezpieczeniu społecznym rolników w związku z art. 85 ust 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych oraz art. 118 ust 1, 1a, 2 ustawy o emeryturach i rentach z funduszu ubezpieczeń społecznych poprzez ich błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, iż okolicznością zwalniającą Prezesa KRUS z obowiązku zapłaty odsetek za którą organ nie ponosi odpowiedzialności jest postępowanie sądowe w przedmiocie konieczności wypłaty części uzupełniającej renty, które zakończyło się prawomocnym wyrokiem przyznającym ubezpieczonemu prawo do wypłaty części uzupełniającej renty,

podczas gdy okoliczności oceniane przez sąd w tym postępowaniu, były w całości zależne od KRUS, gdyż to organ wydał błędną decyzję, wynikiem której było odwołanie ubezpieczonego, a następnie spór sądowy, zakończony korzystnie dla ubezpieczonego, oraz przyjęciu przez organ, iż wyrok sądu w przedmiocie wypłaty części uzupełniającej renty jest ostatnią okolicznością niezbędną do ustalenia prawa do wypłaty części uzupełniającej renty, podczas gdy nie był on okolicznością niezbędną, a organ dysponował wszelkimi dokumentami zgromadzonymi w sprawie i na ich podstawie mógł podjąć prawidłową decyzję o przyznaniu świadczenia, a czego nie uczynił z powodu błędnego zastosowania przepisów;

2. art. 107 § 1 pkt 5 k.p.a. poprzez niewskazanie w wydanej decyzji pełnego rozstrzygnięcia dotyczącego tego za które, wskazane w wyroku Sądu Okręgowego w sprawie VIII U 2203/21 okresy, organ odmawia odsetek, ewentualnie czy za wszystkie.

Wobec powyższego wniósł o uznanie odwołania za zasadne i uchylenie zaskarżonej decyzji w trybie art. 477⁹ § 2 k.p.c. i dokonanie wypłaty należnych odsetek, a w razie nieuwzględnienia odwołania przez organ, o zmianę przez sąd zaskarżonej decyzji w całości poprzez przyznanie odsetek ustawowych za opóźnienie obliczanych zgodnie z k.p.c. od niewypłaconej w terminie części uzupełniającej renty.

(odwołanie – k. 3-5 w aktach o sygn. VIII U 2479/22 załączonych do sprawy)

W odpowiedzi na odwołania organ rentowy wniósł o ich oddalenie w całości. (odpowiedź na odwołanie – k. 5-7 verte, k. 6-9 w aktach o sygn. VIII U 2479/22 załączonych do sprawy)

Postanowieniem z dnia 4 stycznia 2023 roku Sąd połączył sprawy obu odwołań do wspólnego rozpoznania i rozstrzygnięcia. (postanowienie – k. 11 w aktach o sygn. VIII U 2479/22 załączonych do sprawy)

Na rozprawie w dniu 23 marca 2023 roku pełnomocnik wnioskodawcy poparł odwołanie w zakresie decyzji z dnia 27 października 2022 dot. odmowy wypłaty odsetek wnosząc o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Cofnął wniosek o ustanowienie pełnomocnika z urzędu zawarty w odwołaniu, a także odwołanie od decyzji z 27 października 2022 roku znak: 20/GI/09215967-1, ponieważ organ rentowy zrealizował już wniosek zawarty w odwołaniu, co do wypłaty skarżącemu części uzupełniającej renty rolniczej od 1 września 2022 r. Z kolei pełnomocnik KRUS wyraził zgodę na cofnięcie odwołania od wskazanej decyzji, wnosząc jednocześnie o oddalenie odwołania od decyzji z dnia 27 października 2022 roku dot. odmowy wypłaty odsetek. (stanowisko procesowe – rozprawa z dnia 23 marca 2023 roku e-protokół (...):02:12 – 00:03:03 i 00:04:23 – 00:17:55 – płyta CD – k. 35)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

D. S. urodził się (...). (okoliczność bezsporna)

W dniach 6 sierpnia 2018 r., 13 sierpnia 2018 r., 21 sierpnia 2018 r., 11 września 2018r., 18 marca 2019 r., 20 września 2019 r., 20 lipca 2020 r., 29 marca 2021 r., Prezes KRUS wydał decyzje, w których zawieszono wnioskodawcy część uzupełniającą renty rolniczej z powodu niezaprzeszania prowadzenia działalności rolniczej. D. S. nie odwołał się od powyższych decyzji. (decyzja – k. 81-83, 86, k. 97-99, k. 101-103, k. 115-117, k. 135-136, k. 141-142, k. 158 tom I załączonych akt KRUS)

We wnioskach o rentę rolniczą z dnia 8 czerwca 2018 r. oraz z dnia 2 lipca 2019 r. również wskazał, że nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. (wnioski – k. 1-6, k. 127-129 tom I załączonych akt KRUS)

Decyzją z dnia 21 lipca 2021 roku Prezes Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego wstrzymał ubezpieczonemu wypłatę części uzupełniającej renty rolniczej od dnia 1 sierpnia 2021 roku z uwagi na niezaprzeszanie prowadzenia przez ubezpieczonego działalności rolniczej. (decyzja – k. 168 tom I załączonych akt KRUS)

Decyzją z dnia 3 grudnia 2021 roku odmówiono odwołującemu wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 lipca 2021 r. (decyzja – k. 187a tom I załączonych akt KRUS)

D. S. zaskarżył powyższe decyzje wnosząc m.in. o ich zmianę i przyznanie wypłaty części uzupełniającej świadczenia od dnia 1 sierpnia 2021 roku do sierpnia 2022 roku. (odwołania – k. 3-3 verte w aktach o sygn. VIII U 2203/21 załączonych do akt niniejszej sprawy, k. 3-4 verte w aktach VIII U 139/22 załączonych do sprawy o sygn. akt VIII U 2203/21)

Prawomocnym już wyrokiem z dnia 14 września 2022 roku Sąd Okręgowy w Łodzi - VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych wydany w sprawie o sygn. akt VIII U 2203/21:

- 1) zmienił decyzję z dnia 21 lipca 2021 roku, znak (...) -1 w ten sposób, że przyznał D. S. prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej w całości od dnia 01.08.2021 roku do dnia 31.08.2022 roku;
- 2) zmienił decyzję z dnia 3 grudnia 2021 roku znak (...) w ten sposób, że przyznał D. S. prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej w całości od dnia 12.06.2018 roku do dnia 31.07.2021 roku;
- 3) żądanie przyznania odsetek od niewypłaconej w terminie części uzupełniającej renty rolniczej w całości przekazał Prezesowi Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego celem rozpoznania;
- 4) zasądził od Prezesa Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego na rzecz D. S. kwotę 221,40 zł tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej przyznanej D. S. z urzędu.

(wyrok z uzasadnieniem – k. 143, k. 146-151 verte w aktach o sygn. VIII U 2203/21 załączonych do akt niniejszej sprawy)

Prezes KRUS na podstawie wykonując powyższy wyrok przyznał odwołującemu prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r. (decyzja – k. 295-296 tom I załączonych akt KRUS)

Realizując punkt trzeci wskazanego wyżej wyroku zaskarżoną decyzją z dnia 27 października 2022 r. znak: (...) -1 odmówił wnioskodawcy prawa do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r. (decyzja – k. 297-298 verte tom I załączonych akt KRUS)

W dniu 9 sierpnia 2022 roku wnioskodawca złożył wniosek o rentę rolniczą z tytułu całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym na dalszy okres. We wniosku tym, w rubryce dotyczącej zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej - odwołujący ponownie wskazał, że nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. (wniosek – k.1-3 tom II załączonych akt KRUS)

Pismem z dnia 27 października 2022 r. organ rentowy zobowiązał odwołującego, aby ten wyjaśnił rozbieżność dotyczącą prowadzenia działalności rolniczej. (okoliczność bezsporna)

Lekarz Rzeczoznawca Kasy orzeczeniem z dnia 15 listopada 2022 roku uznał wnioskodawcę za okresowo całkowicie niezdolnego do pracy w gospodarstwie rolnym od nadal do listopada 2024 roku. (orzeczenie – k. 8 tom II załączonych akt KRUS)

W dniu 30 listopada 2022 r. odwołujący zwrócił się do KRUS o przesłanie szczegółowego wyliczenia wypłaconej części uzupełniającej zgodnie z wyrokiem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 września 2022 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VIII U 2203/21 z rozbiciem wypłaconej kwoty na poszczególne miesiące i lata. (pismo – k. 316 tom I załączonych akt KRUS)

W odpowiedzi na powyższy wniosek Prezes KRUS w dniu 9 grudnia 2022 r., przedstawił D. S., szczegółowe wyliczenie wypłaconej części uzupełniającej renty rolniczej. (wyliczenie – k. 318 tom I załączonych akt KRUS)

Ostatecznie decyzją z dnia 12 grudnia 2022 r. KRUS przyznał odwołującemu prawo do renty rolniczej w pełnej wysokości od 1 września 2022 r. do 30 listopada 2024 r. (decyzja – k. 14 tom II załączonych akt KRUS)

Decyzją z dnia 22 grudnia 2022 r. KRUS odmówił wnioskodawcy prawa do wypłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 01.09.2022 r. do 30.11.2022 r. (decyzja – k. 18-19 tom II załączonych akt KRUS)

Powyższy stan faktyczny jest bezsporny między stronami.

Istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone na podstawie powołanych – niekwestionowanych dowodów z dokumentów znajdujących się w załączonych do sprawy aktach KRUS oraz w aktach sądowych o sygn. VIII U 2203/21 dotyczących rozpoznania odwołań skarżącego od decyzji KRUS odmawiających mu prawa do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Na wstępie należy zauważyć, że jedna z kwestii spornych w toku niniejszego procesu ulegała zmianie. To, co na początku jawiło się bowiem jako sporne, ostatecznie, wskutek wydania przez organ rentowy w toku procesu decyzji, zostało uwzględnione zgodnie ze stanowiskiem skarżącego

W pierwszej kolejności należy jednak zauważyć, że stosownie do treści przepisu art.355 k.p.c. sąd umorzy postępowanie, jeżeli powód ze skutkiem prawnym cofnął pozew, strony zawarły ugodę lub została zatwierdzona ugoda zawarta przed mediatorem albo z innych przyczyn wydanie wyroku stało się zbędne lub niedopuszczalne.

Stosownie natomiast do przepisu art. 477¹³ § 1 k.p.c., zmiana przez organ rentowy zaskarżonej decyzji przed rozstrzygnięciem sprawy przez sąd - przez wydanie decyzji uwzględniającej w całości lub w części żądanie strony - powoduje umorzenie postępowania w całości lub w części. Poza tym zmiana lub wykonanie decyzji nie ma wpływu na bieg sprawy.

Wnioskodawca zaskarżył decyzję KRUS z dnia 27 października 2022 roku znak: 20/GI/09215967-1, natomiast w toku postępowania sądowego cofnął swe odwołania od tej decyzji wskazując, że na mocy decyzji 12 grudnia 2022 r. jego żądanie zostało uwzględnione.

Odnosząc się zatem do roszczenia ubezpieczonego odnośnie wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej od 1 września 2022 r. - wobec zaspokojenia przez KRUS w tym zakresie roszczenia ubezpieczonego poprzez wydanie decyzji z 12 grudnia 2022 r. to Sąd umorzył postępowanie w tym zakresie na podstawie art.477¹³§1 k.p.c.

W odniesieniu zaś do roszczenia ubezpieczonego o zmianę decyzji z dnia 27 października 2022 roku znak: (...) -1 poprzez ustalenie, że przysługuje mu prawo do wypłaty odsetek za opóźnienie od niewypłaconej części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r - nie zasługuje ono na uwzględnienie.

Jak stanowi przepis art. 52 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 20 grudnia 1990 r. o ubezpieczeniu społecznym rolników (Dz.U. z 2023r., poz.208), w sprawach nieuregulowanych w ustawie stosuje się odpowiednio przepisy ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, a ponadto do przyznawania świadczeń z ubezpieczenia i do ich wypłaty stosuje się odpowiednio przepisy regulujące przyznawanie i wypłatę odpowiednich świadczeń przysługujących pracownikom i członkom ich rodzin

Zgodnie z brzmieniem art. 28 ust. 1 ustawy z o ubezpieczeniu społecznym rolników, wypłata emerytury lub renty rolniczej z ubezpieczenia ulega częściowemu zawieszeniu na zasadach określonych w ust. 2-8, jeżeli emeryt lub rencista prowadzi działalność rolniczą.

W myśl art. 28 ust. 2, zawieszenie wypłaty dotyczy: 1) części uzupełniającej renty rolniczej z tytułu niezdolności do pracy, 2) renty inwalidzkiej z ubezpieczenia społecznego rolników indywidualnych i członków ich rodzin w części równej 95% emerytury podstawowej – i obejmuje całość lub określony ułamek tej części świadczenia; ilekroć w ust. 3 i 5–7 jest mowa o zawieszeniu wypłaty w całości, w połowie albo w jednej czwartej – rozumie się odpowiednio zawieszenie wypłaty tej części świadczenia, jej połowy albo jednej czwartej.

Stosownie zaś do art. 28 ust. 3 i 4 ustawy, wypłata ulega zawieszeniu w całości, jeżeli emeryt lub rencista nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, z zastrzeżeniem ust. 5-7 i 9-11. Uznaje się, że emeryt lub rencista zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej, jeżeli ani on, ani jego małżonek nie jest właścicielem (współwłaścicielem) lub posiadaczem gospodarstwa rolnego w rozumieniu przepisów o podatku rolnym i nie prowadzi działu specjalnego, nie uwzględniając:

1) gruntów wdzierżawionych, na podstawie umowy pisemnej zawartej – w przypadku renty stałej – co najmniej na 10 lat, a w przypadku renty okresowej – na okres wskazany w decyzji Prezesa Kasy o przyznaniu tej renty, której zawarcie potwierdził wójt, właściwy ze względu na miejsce położenia przedmiotu dzierżawy, osobie niebędącej:

a) małżonkiem rencisty,

b) osobą pozostającą z rencistą we wspólnym gospodarstwie domowym,

c) małżonkiem osoby, o której mowa w lit. b);

2) gruntów trwale wyłączonych z produkcji rolniczej na podstawie odrębnych przepisów, w tym zalesionych gruntów rolnych;

3) gruntów i działów specjalnych należących do małżonka, z którym rencista zawarł związek małżeński po ustaleniu prawa do renty rolniczej z ubezpieczenia;

4) własności (udziału we współwłasności) nieustalonej odpowiednimi dokumentami urzędowymi, jeżeli grunty będące przedmiotem tej własności (współwłasności) nie znajdują się w posiadaniu rolnika lub jego małżonka.

Przedmiotem sporu niniejszego postępowania było prawo ubezpieczonego do odsetek, wobec faktu wydania decyzji o przyznaniu prawa do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r. dopiero decyzją z dnia 27 października 2022 r. w wykonaniu wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 września 2022 r. (w powoływanej sprawie sygn. akt VIII U 2203/21).

Jak stanowi art. 118 ust 1, 1a oraz 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2022 r., poz.504), organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji, z uwzględnieniem ust. 2 i 3 oraz art. 120.

Inaczej mówiąc, oznacza to, iż chwilą, od której rozpoczyna bieg 30-dniowy termin do wydania decyzji jest rozstrzygnięcie ostatniej kwestii koniecznej dla ustalenia uprawnień wnioskodawcy. Celem tak skonstruowanej regulacji jest zagwarantowanie ubezpieczonym możliwie szybkiego uzyskania świadczenia bez zbędnego przedłużania postępowania w sprawie o jego nabycie. W przypadku uchybienia powyższemu terminowi, organ rentowy popada w zwłokę ze spełnieniem świadczenia, czego konsekwencją jest obowiązek zapłaty odsetek w ustawowej wysokości.

W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu

rentowego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1 (ust. 1a i 2).

Cytowany przepis nie statuuje zasady, iż zawsze datą ustalenia ostatniej okoliczności jest data wpływu prawomocnego wyroku do organu rentowego. Każdą sytuację należy rozpoznawać indywidualnie, oceniając, czy wiedza co do stanu faktycznego organu rentowego była wystarczająca do wydania decyzji.

Sąd w pełni podziela pogląd Sądu Apelacyjnego w Katowicach wyrażony w wyroku z dnia 21 grudnia 2006 roku wydanym w sprawie o sygn.. akt III AUa 1171/05, w którym stwierdził, iż użycie słowa "również" w art. 118 ust. 1a ustawy o FUS wskazuje na fakt, iż przepis eksponuje tylko jedną z możliwości wyjaśnienia ostatniej okoliczności. Gdyby intencją ustawodawcy było automatyczne każdorazowe uznanie w przypadku wydania orzeczenia przez organ odwoławczy za datę wyjaśnienia okoliczności - daty wpływu orzeczenia do organu rentowego, słowo "również" w przepisie nie zostałoby użyte (LEX nr 310385).

Wskazać także należy, iż pod pojęciem "wyjaśnienia ostatniej niezbędnej okoliczności" rozumie się rozstrzygnięcie ostatniej kwestii koniecznej dla ustalenia uprawnień (lub jego braku), czyli dokonanie czynności niezbędnych dla ustalenia stanu faktycznego (patrz wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 17 lipca 2013 r. III AUa 1685/12, LEX nr 1383459).

Wydanie przez organ rentowy niezgodnej z prawem decyzji odmawiającej wypłaty świadczenia w sytuacji, gdy było możliwe wydanie decyzji zgodnej z prawem, a opóźnienie w spełnieniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które organ rentowy ponosi odpowiedzialność, choćby nie można było mu zarzucić niestaranności w wykładni i zastosowaniu prawa, prowadzi do obowiązku organu uiszczenia odsetek od przyznanego z opóźnieniem należnego ubezpieczonemu świadczenia (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 września 2014 r., III AUa 16/14, Lex nr 15189)

Jeżeli więc odpowiedzialność taka jest po stronie organu rentowego, ubezpieczony ma prawo do odsetek. Omawiany przepis może więc dotyczyć wyłącznie takiej sytuacji, której dla wykazania okoliczności, która miałaby wpływ na prawo do świadczenia lub na jego wysokość, dopiero w postępowaniu sądowym zostałyby przedstawione odpowiednie dowody, z których strona mogłaby skorzystać już w postępowaniu przed organem rentowym, lecz tego nie uczyniła (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 26 września 2006 r. III AUa 1126/2005).

Organ rentowy ma bowiem obowiązek znać i prawidłowo stosować prawo materialne i w tym zakresie ponosi pełną odpowiedzialność. Jedynie wówczas, gdy brak możliwości wydania prawidłowej decyzji był podyktowany niezależnymi od organu rentowego, brakami w ustaleniach faktycznych, możliwe jest przyjęcie, że organ nie ponosi odpowiedzialności przewidzianej w art. 118 ust. 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Należy przy tym zauważyć, że użyty w tym przepisie termin „ustalenie okoliczności” dotyczy wyłącznie sfery faktów, a nie prawa, bowiem przy wykładni prawa nie dochodzi do żadnych „ustaleń okoliczności”.

Stosownie do dyspozycji zawartej przez ustawodawcę w treści normy prawnej wyrażonej w przepisie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 2022r., poz.1009), jeżeli Zakład – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych lub świadczeń zleconych do wypłaty na mocy odrębnych przepisów albo umów międzynarodowych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie określonych przepisami prawa cywilnego. **Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.**

Przepis § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999 roku w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustaleniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1999 roku, nr 12, poz. 104), wydanego na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, stanowi, że odsetki wypłaca się za okres od dnia następującego po upływie terminu na ustalenie prawa do

świadczeń lub ich wypłaty, przewidzianego w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń - do dnia wypłaty świadczeń. Zaś okres opóźnienia w ustaleniu prawa do świadczeń i ich wypłacie, dla których przepisy określające zasady ich przyznawania i wypłacania przewidują termin na wydanie decyzji, liczy się od dnia następującego po upływie terminu na wydanie decyzji.

Rozstrzygnięcie Sądu w niniejszym procesie sprowadza się zatem do zbadania, kiedy zostały ustalone wszystkie okoliczności niezbędne do wydania decyzji przyznającej wnioskodawcy prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r., a także czy w chwili ustalania uprawnień ubezpieczonego do tego świadczenia na podstawie wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 września 2022 r. istniały takie okoliczności, które zwalniałyby organ rentowy od odpowiedzialności za wypłatę odsetek za opóźnienie w spełnieniu tego świadczenia, innymi słowy, czy organ mógł wydać wcześniej pozytywną dla wnioskodawcy decyzję.

W ocenie Sądu, w świetle zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego nie było podstaw do uwzględnienia żądania wnioskodawcy w zakresie prawa do odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie części uzupełniającej renty rolniczej za okres od dnia 12 czerwca 2018 roku do dnia 31 sierpnia 2022 roku

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika, iż D. S. we wnioskach o rentę rolniczą z dnia 8 czerwca 2018 r., z dnia 2 lipca 2019 r. wskazał, że nie zaprzestał prowadzenia działalności rolniczej. Odwołujący nie odwołał się także od decyzji z dnia: 6 sierpnia 2018 r., 13 sierpnia 2018 r., 21 sierpnia 2018 r., 11 września 2018 r., 18 marca 2019 r., 20 września 2019 r., 20 lipca 2020 r., 29 marca 2021 r., z których wynika, że miał zawieszoną część uzupełniającą renty rolniczej z powodu niezaprzestania prowadzenia działalności rolniczej, co oznacza, że decyzje te są prawomocne. Wnioskodawca dopiero w postępowaniu przed Sądem Okręgowym w Łodzi, w sprawie o sygn. akt VIII U 2203/21 wykazał, że zaprzestał prowadzenia gospodarstwa rolnego.

W uzasadnieniu do wyroku zapadłego w dniu 14 września 2022 r. przez Sąd Okręgowy w Łodzi w części dotyczącej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wskazano, że istotne w sprawie okoliczności zostały ustalone również na podstawie zeznań ubezpieczonego. Nie ulega zatem wątpliwości, że do tego aby mógł zapaść wyrok zmieniający i przyznający D. S. prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej w całości od dnia 12 czerwca 2018 roku do dnia 31 sierpnia 2022 roku niezbędne było przeprowadzenie postępowania dowodowego przed sądem.

To na odwołującym jako renciście spoczywał obowiązek udowodnienia, że działalności rolniczej nie prowadzi i tylko to ustalenie skutkowało wypłatą części uzupełniającej. Wystąpienie całkowitej niezdolności do pracy w gospodarstwie rolnym może stanowić obiektywną przeszkodę w jego prowadzeniu, ale okoliczność nieprowadzenia gospodarstwa rolnego, czyli też niezyskiwaniu z niego dochodów, musi być udowodniona przez rencistę. (por. wyrok SN z dnia 6 października 2009 r., II UK 46/09, LEX nr 583814).

Wnioskodawca temu obowiązkowi podołał dopiero w toku postępowania sądowego, tj. dopiero wtedy obalił domniemanie prowadzenia działalności rolniczej na gruncie rolnym którego jest współwłaścicielem (jak sam wskazał we wniosku o rentę), co skutkowało wydaniem przez Sąd Okręgowy w Łodzi wyroku z dnia 14 września 2022 r.

Prezes KRUS akceptując powyższy wyrok podjął decyzję o niewnoszeniu apelacji i niezwłocznie w ciągu 30 dni wykonując go wydał decyzję z dnia 27 października 2022 roku znak: 20/GI/09215967-1 przyznał wnioskodawcy prawo do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r. w niewypłaconej pozostałej części, a realizując punkt trzeci decyzją z dnia 27 października 2022 r. znak: (...) -1 odmówił wnioskodawcy prawa do wypłaty odsetek za opóźnienie w wypłacie części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r.

Zdaniem Sądu rozpoznającego odwołanie od tej drugiej decyzji - w powyższych realiach nie sposób ustalić winy KRUS za nieustalenie faktu zaprzestania prowadzenia przez odwołującego działalności rolniczej, skoro we wnioskach o rentę rolniczą, w tym we wniosku z dnia 7 czerwca 2018 r. czy 2 lipca 2019 r. niezmiennie - w części dotyczącej składanych oświadczeń, odnośnie zaprzestania prowadzenia działalności rolniczej zaznaczał – że taką działalność nadal prowadzi, wobec czego organ rentowy w chwili wydawania omawianej decyzji nie miał prawa do wszczęcia postępowania i

wypłaty wnioskodawcy części uzupełniającej renty rolniczej. Zmieniło się to dopiero po przeprowadzeniu przez Sąd Okręgowy w Łodzi postępowania w przedmiocie rozpoznawania odwołań wnioskodawcy od decyzji KRUS z dnia 21 lipca 2021 roku oraz z dnia 3 grudnia 2021 roku.

Wobec powyższego istotne w sprawie jest to, że wnioskodawca nie wykazał wszystkich przesłanek do wypłaty części uzupełniającej renty rolniczej przed rozpoczęciem postępowania sądowego przez Sąd Okręgowy w Łodzi, w sprawie o sygn. akt VIII U 2203/21, w związku z czym jego żądanie dotyczące wypłaty odsetek za opóźnienie od niewypłaconej części uzupełniającej renty rolniczej za okres od 12 czerwca 2018 r. do 31 sierpnia 2022 r. nie zasługiwało na aprobatę.

Dlatego też Sąd w oparciu o przepis art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie ubezpieczonego od decyzji z dnia 27 października 2022 r. znak: (...) -1, zaś w pozostałym zakresie tj. decyzji KRUS z dnia 27 października 2022 r. znak: : (...) -1 na podstawie art. 477¹³ § 1 k.p.c. – postępowanie umorzył.